

Szerkesztőségi iroda:
Rimaszombat, Losonezi-utca 24 sz. a. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmertetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:
Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:
R-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyiltér- és felszólamlások.

Hirdetési díj:
Egy négy hasábos petisors térfogata . . . . . 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után . . . . . 30 kr.

Nyiltér:
Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. — Az előfizetéseket legelőzlszerűben postautalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

A kised-gondozás falun.

Ha széttekintünk egy faluban, különösen nyári időben, s megfigyeljük az utcákban szanaszét játszó egyes gyermek-csoportokat, kik — lehet mondani minden felügyelet nélkül kóborolnak folyamok és kutak körül, vagy mázskálnak nyaktörő, életveszélyes helyeken, — ha ugyan be nincsenek zárva, mialatt szülek vagy munkabíró testvéreik a mezei munkával vannak elfoglalva; önkéntelen eszünkbe jut, hogy a föld kerektségén nincs számandóbb és a gondviselőt inkább nélkülöző teremtménye Istennek a falusi szegény ember gyermekeinél.

És ezen nincs mit csodálkoznunk. Az apa és anya, hogy több tagból álló családját napról-napra tengethessék, kora reggel a közeli városba, vagy egyes urasági lakókba kopogtatnak be munka után, a felügyeletet reá bízva az isteni gondviselésre, no meg arra az 5—6 éves leánykára, ki nagyobb testvérét kézen fogva, kisebbiket ölében czipelve járkel szomszédból szomszédba, utcáról utcára, — hol t. i. valami „látni való” van, — kitéve lépten-nyomon a kószáló ebek harapásainak, vagy pedig az elgázoltatásnak, mit száguldó állatok s robogó szekerek könnyen előidézhetnek s még örül gondnok és gondnokolt egyiránt, ha kenyérre és vízre be nem zártak kora reggeltől késő estig.

S ha az ilyen felügyelet alatt álló gyermek egyike, vagy másika kutba vagy folyóba esik s bele hal, vagy éppen magára gyújtja a házat: akkor azután megindul a szó-beszéd, hallani kárhóztató itéletet eleget; holott ha a szülek egyike vagy másika otthon maradna, — miből élne meg a család a munkahiány vagy betegség napjaiban?

És ez így van ország-szerre. Száz meg száz gyermek esik a kellő gondozás és felügyelet hiányának áldozatul s ezekre rug a kár, mit hasonló gondatlanság idézett és idézhet elő. — De hát ezen abnormis állapotot segíteni nem lehet?

De igen, csak egy kis jóakarát s egy kevés kitaratás kell azok részéről, kik az egyes községeknek élén állanak s mint ilyenek a népnek oktatói, tanácsadói és vezetői. Állíttassanak ezek községekben nyári kised-dóvodákat.

De hogyan, minő eszközökkel? mondják a kishitűek és kényelem szeretőik. Hol van az ovodára

alkalmas hely? — kik álljanak a gyermekek mellé? Hiszen a lelkész, tanító, bíró, tanácsos, sőt még a kisbíró is más hivatalos teendőikkel van elhalmozva, ezektől kívánni nem lehet? Azután meg én reám sem fordítottak nagyobb gondot gyermek koromban, mégis itt vagyok, sőt katonának is beváltam, — mondják azok, kik személyes érdekeiken a megszokás miatt felemelkedni nem tudnak s az elfogultak; sőt akad olyan is, ki elmeri mondani, hogy hiszen pengetik ezt már a tanító-egyletek is, a tanfelügyelő is sürgeti, de még sem megy, mert szegények vagyunk, mint a templom egere.

Ezeket és ezekhez hasonló nyilatkozatokat hallanánk megyénk területén is, ha az egyes falvakba eltekintenenk s az egyes szüleket a támadható szerencsétlenségek és veszélyekre figyelmeztetnők. — Pedig egy falusi nyári kised-dóvodának felállítására alig kell egy kis jóakarattal valamivel több.

Lássuk hát! szólnak a kételkedők.

Ime elmondjuk:

Ha e sorok írója falun laknék, s a sorstól azon szerencsében részesült volna, hogy lakóhelyének egyik elsőrendű hivatalnok a bíró, vagy gondnok, tanító, körjegyző vagy éppen lelkész, lehetne a mezei munka beállta előtt egy barátságos értekezletre hívna össze minden tavasszal a falu közönségét s így szállna hozzájuk: Barátim, a munka idestova megkezdődik, míg a 6—12 éves gyermekeknek a törvény értelme szerint iskolába kell járniok s így kisebb testvéreikre nem ügyelhetnek; — ha a szülek egyike vagy másika a mezei munkától elmarad, hogy a 2—6 éves gyermekekre vigyázzon, hátráltatva lesznek a munkában; s ha minden szüle, kinek 2—3 kis gyermeke van munkaképes felügyelőt hagy gyermeke mellett nap-nap után: akkor a mi falunkban a 6 éven alóli gyermekek felügyeletét, — ha a 30—40 gyermek — tegyük fel 20 családdé, 20 munkabíró ember teljesíti s így 20 napszám vesz el naponként; pedig a munka pénz, s aki pénzt hasztalanul kidobja, vagy pedig annak szerzésére a kínálózó alkalmat könnyelműen elszalasztja, a legnagyobb hibát követi el maga és gyermekei iránt.

Ime e hibában szenvedünk mi is régtől fogva, mi is kidobáljuk a pénzt, mert ha nagyobb gyermekeinkre bizzuk a kisebbek gondozását: a nép-

iskolai törvényeket szegjük meg s megbüntetnek a mellett, hogy gyermekeink képzése félbeszakítottatik; hi az apák-anyák vagy felnőtt testvérek állanak őrgyanánt a kicsikék mellé, a napi munkabéret vesztjük el; ha pedig őket magukra hagyjuk kellő felügyelet nélkül mindenféle veszélynek tesszük ki, holott módunkban áll csak akarni kell, hogy ezeken segítve legyén. — Ime itt van X. X.-nek a csüre; elég tágas, elég jól gondozott. A körülte levő kert telve fákkal, míg a pázsit legnagyobb részét elnyomta a paraj s csalán; tisztítsuk ki, hozzuk rendbe a csüret. Verőfényes napokban a fák árnya, esős időben a csür fedele alatt játszhatnak együtt a gyermekek.

De hiszen akkor is kell rájuk valakinek vigyázni, mert ez a sok vásott gyerek nem fog békét hagyni egymásnak?

Erre is adok felvilágosítást. — Ime itt van a gondnok ur édes anyja; tisztességes, derék aszszony sok unokát felnevelt, hiszen már a legkisebb is altiszt a katonaságnál, — kérjük fel őt a főfelügyeletre, hiszen tudjuk ő napszamba nem jár, mert nincsen rászorulva; fiaj és unokái s áldott leánya megkimélik minden nehezebb munkától s így reá ér és ért is hozzá; — válasszon ő a falu szegény öregasszonyai közül kettőt, kikben teljesen megbízik s kiket mint teljesen vagyontalan és munkaképteleneket a községnek kell eltartani, bizza reájuk a közvetlen gondozást. Ezeknek lenne kötelességük a gyermekek felügyelete, gondozása, mulattatása. Így ha a munkabírók teendők után látnak, nem kell folyton aggodalomban lenniök legföltettebb és legdrágább kincsük, gyermekeik állapota felől; sőt mindenik azon édes tudatban végzi napi munkáját, hogy fáradzásait s a hullatott verejtéket az épen és rendben feltalált kicsikék ártatlan esőkjai és fecsegése a nap folyama alatt hallottak és tapasztaltak felett bőven megjutalmazza s a dajkáknak adott csekély díjat, — mit ugy is a falu fizet meg, mert az illetők koldulni kénytelenek, — százszorosan visszafizetik.

Ime így tennék én, ha végzetem egy község élére állított volna s fogadom, hogy ha az idén nem is, de a jövő tavasszal oly nyári kised-dóvoda lenne községemben, hogy mindenki megcsodálhatná. Könnyű a cikkirónak Rimaszombatban be-

T Á R C Z A.

Fővárosi tárczalevél.

jun. 15.

Mert hogy végén csattan az ostor, azért kellett az országgyűlés végének is csattanásnak lenni; ami különben bizonyára nagyobbakat csattant volna, ha jó Istóczy Győző antisemita kezét meg nem kapja vala a becsültet országbírája: Rohoneyz Gidó, kinek mindenütt ott kell lenni, ahol a korrupzio felemeli borzasztó fejét. El is nevezték a korrupzio kertészének, meg a kormánypart Herkulesének, ki Augias istállóját tisztogatja látható sikerrel. Jó étvágyat a munkájához!

Lám, Istóczy (beszéljünk tovább róla, hisz ugy is ő és halhatatlan eselekedete képezik a hét eseményét) tehát Istóczy is, mondjuk, mily sikerrel munkálkodik! Ő következetes ember, aki elvekkel bír, aki azokból az elvekből nem enged egy hangot se. Nagy munkához fogott s azt be akarja fejezni. Csak az az egy nagy panasza van, hogy a jó magyar nép igen békeszerető, higgadt, az általános emberi jogokat tisztelő, szóval nem könnyen ül fel oly Messiasoknak, mint Istóczy ur. Jól van! Ha nem ül fel a szépszóznak, megkezdem hát én . . . Epp alkalmas az idő. Eszlaron talán egy zsidó sakter ölte meg Sólmosi Esztert. Szathmármegey kérvényez a zsidók ellen, itt az alkalom, hogy folytassuk, amit Oroszországban elkezdtek. Mind ezt jól kigondolta, az antisemiták apostola. Már hogy hol történjék és kin az első kísérlet, azzal nincs mit törődnie. Legalkalmasabb hely lesz a képviselő ház, véli ő magában, és csakugyan az 1882. esztendő Szent János havának kilenczedik napján, Urnapját követő napon, véghez viszi a világra szóló eselekedetet, mely hivatva lett volna széles Magyarországon elkezdni a zsidók verontását. Legalább Istóczy ur maga már előre édelgett abban a magasztos látványban, és uszott a dícsőségben, mely ebből reá fog háramlani.

Azokban szomorúan kellett tapasztalnia, gyászmagyar lett belőle, a kitől még a „revolveristák” sem veszik fel a sértegetéseket. Hiszen csakis ők nem, csakis őket sérti a szava, más senkisé vesz komolyan.

A párbaj azonban mégis megvolt, nem mintha Wahrmann komolyan vette volna, amért Istóczy időségi rohamai egyikében neki rontott, hiszen akkor bizonyos mezei orvosoknak minden nap kéne duellálni, hanem hát, már ezt a társadalom ugy kívánja. Alljon a golyó elé, akinek pisztoly sohsem volt a kezében, mert őt megsértette a másik, aki pedig passzionátus czélt lövő . . . Nos kérem, ez a társadalom logikája, és még csodálkozik valaki Istóczy logikáján.

Hanem a rémület igen nagy volt, az már igaz. Vasárnap a Terézvárosban nem főztek, nem ettek és lélegzetet nem vettek; a lélegzetet visszafojtvá várták az újabb híreket, különösen este Martovásárról, miután kitudódott, hogy a policzaj ébersége miatt oly messze voltak kénytelenek jó helyet keresni egymás megölésére. — Az akadémia tér és utca tele volt bánatos arczokkal, újságírókkal, zsidókkal és keresztényekkel. Ha egy levélhordót meglátott valaki, jaj volt annak. Bizonyosan hírt hoz . . . A telegrammos szolgál meg ne mutatta légyen arezulatját azon a tájon, mert bizonyosan agyonnyomják szegényt a nagy kíváncsiságban. Az is, aki a jó hírt hozta, amint mondják, más uton jött, hogy elkerülje a tömeg figyelmét. Csak hogy mégis eljött, meghozta a jó hírt: nincs semmi baj! Ez lehűtette kissé a kedélyeket, némelyeknek szinte látszott, hogy nyulik meg a képe amint felolvasták a hírvívő sürgős üzenetet. . . . Tehát semmi izgalom, vége van az egésznek . . . . . A beavatottak azonban előre azt is tudták, hogy a pisztolyok nem lesznek megtöltve, csak ugy puskaporrall mennek egymásnak.

S ezzel be lett fejezve az országgyűlés első ülészaka. Igen, a duellum képezte az utolsó ülést. Erkölcsileg egészen összefüggött vele, annyival inkább, mert e nélkül az utolsó üléseken a képviselőház tisztviselőin kívül senki-

sem lett volna már jelen; ugy nézett ki a ház, mint nyárbán a nemzeti színház, ha nincs rendes énekesnője.

Tehát kong a ház, kong az egyetem; csak a kis diákok és azoknak tanáraik izzadnak, azaz csak izzadának, ha a nap melege is hozzájárulna a belső meleghez, mit a vizsgák kegyetlen virrasztója okoz. Csak hogy a nap nem akar nyaralni, mintha csak április volna nyakunkon oly szellős idők járnak. Hanem hát ez a körülmény a költözöködknél nem okoz nagy akadályokat, már t. i. a kik falura mennek. Egy részök elment már, a többi meg készül. A magán házak s nagy lakások ablakain mind gyakoribb az állandóan lebocsátott függöny, ami azt jelenti, hogy ott nincs senki a ki leszeretné nézni . . . .

A színházak közönsége gyérül, bár a népszínház mindent elkövet, hogy telt házakat csináljon. Legutóbbi ujdonságai: A veres sapka és Nana. Hallottak felőle, mi ez a Nana? A Zola regénye szinre alkalmazva. Szomorú és drasztikus tragédiája a nyomornak és erkölestelenségnek. Tanulságos de nem javító, tehát nem szinpadra való, annál kevésbé a népszínház deszkáira nálunk, ahol még a ledérségeknak nincs született publikuma, nem is kéne tehát ilyet teremteni. Méreg az ily darab, melyet a művelt, higgadt jó ember megnéz és oly tanulságot merit belőle, a mire nem igen van szüksége; ellenben a műveletlen és romlott ember beszívja a mérget s tanulság helyett még jobban megmételeyezi erköleseit.

Budapestnek egy új ritkasága a Szamajedok társasága az állatkertben. Kérem minden állatokról van szó, hanem Nivalja Zemlja éjszaki jegestengeri sziget lakóiról, akik mto-gatni jöttek magukat mihozzánk, s annyira érzik alattas voltukat velünk, civilizált zsidófalókkal szemben, hogy nagy szerényen, Darwin szerinti ősapáinknál, a majmoknál huzták meg magukat az állatkertben. Róluk jövőre többet.

Pikk.

szélni, — mondják azok, kik a hivatalt nem hivatásnak, de megélhetési módnak tekintik; — jönné csak ide közénk, ismerné csak a nép szívósságát mindenhez, a mit megszokott, — s közönyét minden újítás iránt, akkor látnók meg, fogna-e boldogulni?

Az ezeket felemlítőkné azt mondom: „Falusi népünkben van annyi természetes ész, hogy ha megmutatjuk neki az élet szebb oldalát, bizonyosan követni fogja azt, s elébb-utóbb le fog mondani mindazon szokásokról, melyeknek ez idő szerint rabja. mert az ellenkezőt eddig még senki sem mutatta meg. Hiszen a tükörben is akkor látjuk meg önmagunkat, ha síma lapja van felénk fordulva.

Probandum est!

Csatlós B.

Az adókezelésről.

Most tartanak megyénkben az adófelszámolásokat, az ugynevezett felszámolási bizottság előtt, mely ellen rendszeresen mindenütt igen sok a panasza az adófizető közönségnek, mert száz közül egy esetben elégti ki a hozzá kötött reményeket.

Amit az adókévitő bizottság megítél, azt a felszámolási bizottság legtöbbször helyben hagyja, s így az adófizető polgárnak igen sokszor még egy új adóval növeli a kiadásait, t. i. azzal, hogy a vidéken lakónak költséget csinál a városba való utazással, minden anyagi haszon nélkül.

Tán nincs ország, ahol oly nagyon panaszkodnának az adó ellen mint nálunk, és méltán: mert nem igen van ország Európában, hol oly nagy volna az adó, mint nálunk, s oly sok volna az adóexekuczió, mint nálunk. Hogy miért a nagy adó, annak a miszterek a megmondhatója. De hogy miért a sok exekuczió, annak megint a nagy adó a megmondhatója és a rossz kezelés.

Azt mondják, a magyar ember nem szeret fizetni. Nem igaz! A minek szükségességéről és igazságos voltáról meggyőződök, azt szívesen, önkénytelenül fizeti, kivévén mikor lehetetlen; nem szeret járni egy helyről a másra, nem szeret könyörögni. De mikor azt látja, hogy aránytalanul, igazságtalanul van megróva, bizony ily esetben nem szívesen fizet, sőt nem is törekszik úgy a fizető-képességre sem, bár tudja, hogy nem fizetés esetén törvényesen hajtják be rája.

Az aránytalan, igazságtalan adókévités pedig nálunk mindennapi dolog. Az egyenes adónál is sok a visszaélés, pedig ennek tárgya nem mind esik változás alá! A földet megbeszéli a kataszteri biztos, tehát az úgy marad, azt nem lehet több adóval sújtani. Csakhogy nálunk, az erdőirtások boldog hazájában a föld sem marad változatlanul. Irjúk az erdőket, csinálunk új földet, hogy teremjen búzát, ami többet jövedelmez; sőt ami kőszeres jövedelem, mert a fát is eladjuk, termő földet is kapunk. Csakhogy az ilyen újítások csak évek múlva kvalifikálhatók oly rendes szántóföldé, amit az adókévitésnél a többivel egy kalap alá lehet vonni. Ezt az adó kévitők többnyire nem akarják belátni.

A kereseti adónál azonban legtöbb a visszaélés, azért is, mert ennél a társadalom minden osztálya érdekelve van, aztán meg, mert folyton változik, minden évben újra kell kivetni, tehát ennél lehet a pénzügyi közigazgatásnak legzsarnokibb foglalkozása.

Igaz, hogy az adókévitő bizottságban képviselve van a társadalom is, de oly arányban, hogy az állam közegei leszavazhatják az adófizető képviselőit. Tudjuk pedig hogy mindenütt az állam közegeinek az a főelvök, az állampénztár igényeit bármily módon is kielégíteni, s az által érdemeket szerezni maguknak a felsőbbek előtt, hiszen ez nagyon természetes. Már pedig az adókévitő bizottságokban három ily buzgó miniszteri kinevezett van s csak kettő az alispán vagy polgármester által kinevezett, mi világosabb, mint hogy az adókévitő közönség erszénye egészen az államkincstár javára lesz igénybe véve.

A másodfoku hatóságot képezi azonban a felszámolási bizottság. Ennek két tagját a közigazgatási bizottság választja, más három tagját azonban újra a miniszter nevezi ki. A társadalomnak magának tehát itt is kevés a befolyása; s ha kevés volna is azt sem használja fel.

Ez pedig nagyon rosszul van így.

Mindennapi a panasz, hogy az adófizető akár csak ne menne reklamálni az adójáért, hiszen egy sem hallgatnak bármily alapos kéreésre. Pedig dobolják, hirdetik mindenütt, esdítik a közönséget munkaidőben a reklamáló bizottság elé, hogy mégis a formája meglegyen; mikor aztán a szegény ember, reménytelenül, biztatással, költséggel megjelent ott, akkor nincs aki csak felszólaljon is mellette. — Pedig hát a közigazgatási bizottság nem azért küldi oda a két tagot, hogy hallgasson, vagy tréfával üsse el a bőrig nyuzott adófizető polgárnak igaz panaszait, hanem hogy a kormány képviselőit felvilágosítsa a kérvényező jogos kívánalmairól, s azokat tőle lehetőleg kielégíttesse.

Igaz, hogy ez is haszontalan dolog többnyire, mert végre is az elnök és még két tag szavazata, elüti a másik kettőt. Ez is egyik oka, hogy a két megyei tag, többnyire hagyja menni a dolgot, s a reklamáló nem érhetnek el semmit a reklamálással.

Ez tehát a rossz adókezelés, mikor az adófizető polgárság vagyona, joga, igazsága az adószedők zsarnokkodásától függ, a kiknek kisebb gondjuk is nagyobb annál hogy az adófizetők méltányosan legyenek megróva, csak a kivetett összeg befolyjon az állam-pénztárába. Pedig épp ez a könnyelműség oka a nagy adóhátralékoknak.

Lesz most egy új törvény, mely harmadfoku hatóság leendő az adó kivetésére. A király által kinevezett pénzügyi közigazgatási bíróság lesz ez, mely az adófelszámolási bizottság működését fogja ellenőrizni. Vajha segítene ez a bajon, hogy végre megszűnjék az adózó közönség örökös panasza s az adószedők és exekutorok basiskodása boldog Magyarországon!

Gömörmege felirata a fegyvergyakorlatokra való behívásoknál tapasztalt visszaélések ellen.

Mélyen tisztelt képviselőház!

Tapasztalás szerint gyakran ismétlődve fordulnak elő esetek a honvédségnél, miszerint az oda

sorozott hadkötelesek az évi két-három havi szolgálattal után, már ötödik évben, a tavaszi fegyvergyakorlati időt kiszolgálják, tehát az azon évi hadgyakorlatra szabályszerint kötelezve nem lennének, mégis az őszi gyakorlatokra ismét behivatván, újabb, esetenként négy hónapig is szolgálattal tartatnak; sőt megtörténik az is, hogy tömegesen küldetnek más megyebeli zászlóaljokhoz szolgálattétel végett.

Az ily esetek természetes következménye azután az, hogy a kenyérkereső családtag hiánya a családot nélkülözésre kényszerítvén, keserű panaszok hallhatók. Csökken az intézmény iránti bizalom és rokonszenv, és észlelhetők lesznek oly tünetek, melyek csak azoknak lesznek kedvesek, kik ez intézményünknek nem barátai.

Miért is tiszteletteljesen járulunk kérelmünkkel a tisztelt Képviselőházhoz, méltóztassék bőles megfontolása tárgyává tenni oly intézkedéseket, melyek szabatosan rendelkezvén a honvédségi tényleges szolgálattal idő tartamáról, alkalmasak lennének, kivinni annak lehetőségét, hogy a szolgálattal behívás és szolgálattal tartás körül visszaélés vagy tévedés ne fordulhasson elő.

Kelt Pelsőzőn az 1882. évi január hó 24-én tartott megyebizottsági közgyűlésünkben.

A megye közönsége nevében:
Szontagh Bertalan, alispán.

Felhívás hazánk kereskedői karához!

Rövid idővel ezelőtt, néhány osztályunk érdekeit szíven viselő kereskedő kezdeményezésére tolytán, Budapesten kereskedelmi segélyegylet alakult.

Nem szükséges hosszasan fejtegetni, ez egylet mily nemes céloknak lehet megvalósítója, működése mily üdvös befolyású a magyar kereskedő jövőjének biztosítására s végre, hogy soha hazánkban tan hasznosabb kereskedői intézmény nem létesítettett, mint ez.

Az írói segélyegylet, a hírlapírók nyugdíj-egylete, a tisztviselők nyugdíj-egylete, fényes tanúbizonyságai annak, hogy ma már csak társadalmi uton érhető el a jövőnek, a munkában kifáradt aggnakornak biztosítása. Az österr.-ung. Beamten-Pensionsvereim évenként 60—70.000 forintot fizet ki segélyekben elagott tagjai és azok özvegyei közt; a németországi könyvkereskedők segély-egylete ugyanannyi márkát. Hiány gondoljék léteit mentenek meg ez összegek a kétségbeeséstől, a koldusbotól, és terelnek le talán a bűn utjáról!

Ily intézmény akar lenni a kereskedelmi segély-egylet. Elégge ismerjük a bajokat, melyben osztályunk szenved. Az alkalmazott biztos kiállításban tudja használhatóságát aggnakornak; a 30—40 évi fíradhatlan és ernyedetlen szorgalom jutalma nála a koldusbot vagy egy bolti-szolgai állás. Ez a segéd jutalma. Még mostohább azon főnöké, kit a sors kénytelen keze sújtott, megrabolva őt egy tan hosszú küzdelem gyümölcseivel. Az ő állapota jóllehet még számalomra méltóbb. Volt segéd-kartársaihoz fordulni, ezt nehezíti nála olykor nagyon is érthető önérzete, melyet nemes jellemek még a balsors közepette sem tagadhatnak meg. főnök collegái pedig, a mennyire szeret tehetik, kitérnek előle. Nincs hová fordulnia, a kétségbeesés az egyedüli kilátás, mely előtte föltárul.

A kereskedelmi segély-egyletnek lesz hivatása enyhíteni e bajokat, ezéljai lesznek:

Elagott, munkaképtelen kereskedőknek türelhető léteit biztosítani.

Egy felállítandó menedék-ház által otthont adni rokant kartársainknak.

Segélyt nyújtani elhalt szegénysorsu kereskedők özvegyei és árváinak.

Rendkívüli esetekben segélyezni rövid időre és ideiglenesen munkahiányt szenvedő kereskedő segédek.

Az egyletnek ezen üdvös hatásköre megérdemli, miszerint azt hazánk kereskedőségének a legmelegebben karolja fel. annál is inkább, mert senkisémet olvashatja ki a csillagokból, mi sors érheti holta napjáig, s megnyugtató lesz a magyar kereskedőnek azon tudat, hogy bármily nehezen sűrűs is a sors öket, életük pályáján találunk enyhülést, önerejükben létesített intézményünkben.

Az egész kereskedelmi osztályhoz fordulunk tehát sorainkkal, a leggazdagabb főnöktől a legszegényebb segédig. Amaz alapító vagy pártoló, ez pedig rendes tagja legyen az egyletnek.

Tudjuk, mert az emberi természetben fekszik, hogy mindenki azt hiszi és reményli magáról, hogy ő soha azon helyzetbe nem fog jutni, miszerint segélyre szoruljon, s ezért sokan lesznek, kik azzal kecségetendik magukat, hogy rájuk nézve fölösleges az egyletbe lépés. Csak a mindennapi élet példaira utalunk, melyek azt mutatják, hogy millióknak volt birtokosai jutottak már koldusbotra.

Azért nem hangsúlyozhatjuk eléggé és elég szer, hogy kivétel nélkül mindnyájaink legyünk tagjai az országos, kereskedelmi segély-egyletnek. Ha minden magyar kereskedő megteszi ebbeli szent kötelességét, akkor virágozni fog az egylet a magyar kereskedők üdvére és diesőségére.

A kereskedelmi segély-egylet szervezete országos és ezért fordul az egész ország kereskedelmi karához, ezért szükséges, hogy minden jelentékenyebb városban rendelkezék legalább egy képviselővel, ki az ügyet saját városa területén felkarolja, ott az egylet érdekében működjék és velünk érintkezjék.

Nem velünk esalódní, ha azon reménynek adunk kifejezést, hogy erre vállalkozó minden városból fog jelentkezni egy a főnökök mint a segédek köréből, s azért kérjük az erre hajlandókat, azt velünk mielőbb posta útján közölni.

Alapszabályok, tervezetek és bejelentési ívek díjtalanul és bérmentve küldetnek meg, melyek iránt a megkeresések Budapestre, Gizella-tér 2. sz. a. levő titkárságunkhoz küldendők.

Budapest, 1882. június 1.

Az igazgatóság.

Színház.

Szombaton, június 10-én Völgyi Györgyné jutalmul Schiller Friderich jeles színműve: „Stuart Mária“ adott elő. A czimszerepet a jutalmazandó játszotta. — Mint valóban megayugtató tényt constatálhatjuk, hogy városunk és vidékének közönsége nem szenved azon általános hibában, melyet a nagyobb városok színiköreiben tapasztalhatunk, hogy csupán alsóbb rendű comicum, vagy pikant irányú francia darabokban talál élvezetet, mert e komoly irányú darab megnézésére oly díszes és számos közönség gyűlt egybe még a polgári osztályból is, a minőt ritkán van szerencsénk látni. Völgyinét, — ki mielőtt kilépett koszorúkkal és virágcsokorokkal fogadtak, — a czimszerepet valóban drámáilag adta elő; látszik, hogy ő még mindig a régi, ki a színészeti pályára nem hivatás és nem tehetség nélkül lépett. Utánna Dombayné játéka tűnt ki, ki Erzsébetet személyesítte. Ezekon kívül még Rózsáné (Kennedy Hanna), Pálfi (Mortimer), E. Szabó Gyula (Talbot György), Rózsá (Davison), érdemelnek fölemlítést. Bár a többi szereplők is igyekeztek alakítani, de a mennyiben a darab nyelvezetével, — lévén az egész jambusokban irva, — küzdeniök kelle, előadásuk nem volt oly egyöntetű és kerek, mint a minőt a többi előadásoknál tapasztalunk.

Vasárnap, jun. 11-én Csepregi utolsó műve: „A szép asszony kocsis“ került színpadra, mint utolsó előtti előadás. E jeles népszínmű, melyben eszelekvény, népies irányú és jellem-festés oly szépen támogatják egymást nem csupán vasárnapi közönséget vonzott a színházba s daczára annak, hogy a közönség egy tekintélyes része a „Dalárda“ majálistán mulatott, elég számosan nézték az előadást. — Bácskay Julesa (Katalin), Hegedűs Zsigmond (Jóska) ugy dalaik mint síma játékok által ragadták hangos tetszés nyilatkozatokra a közönséget. Dombay (Rozsdás Tamás), E. Szabó Gyula (Jámor Menyhárt) szerepeiket híven adták. Völgyi Gyula (Basa Jóska) a csavargót valódi alakjában mutatta be, míg Rózsá (Kerekes István) a paraszt gazda szerepében remekelt. A szerepeknél gondos betanulása s a mellékszereplők tapintatos közreműködése nem kis befolyással volt ez est élvezetessé tételére.

Hétfőn, (jun. 12.) utolsó előadásul és Pálfiné jutalmára adottot „Az ördög része“ Scribenek énekes vigjátéka. A jutalmazottak számos koszorut és virágbokrotát, azonkívül szép jövedelmet, a közönségnek pedig egy kedélyes, bár nem kifogástalan estét szerzett a darab, melyben sok a nevettesre szánt, mint a nevetető; csupa esetleg az egész esekély drámai eszelekvény. Az egész egy szerelmes és babonás fiatal embernek a története, ki az ördög bizza magát, s abban oly erősen hisz, hogy még akkor sem ijed meg, mikor a vérpadra akarják vinni. Persze, hogy nem viszik, mert az ördög megmenti; de mégis igen erős vonása a spanyol fanatizmusnak s nagy bárgyuságot tételez fel Don Rafael d' Estuniga fiatal nemesben ez a nagy hit. A darab meséje röviden ez. Don Rafael bele szeret Casildába, egy fiatal varrónéba, kinek egy fivére Carló lantos kihallgatja és megdudja ezt, épen mikor Rafael Asmódit, az ördögöt akarja idézni, hogy szövetséget kössön vele a szép Casilda megtalálására, ki egy napon, mielőtt még bevallották volna egymásnak szerelmöket, eltűnt előle. Asmódi hívására meg nem jelenvén, tört akar mártani szívébe. Ezt látja, hallja Carló a rejtekből, előlép, megjelenik előtte mint Asmódi, az ördög. Szövetséget kötnek, s Asmódi ugyanesak felsegíti a fiatal embert, persze nem ördögösséggel, hanem lantjával és énekével, melyet a beteg király igen megkedvel. A királyné pedig hála jeléül, hogy férjét kigyógyítja, minden kérését megteszi, hugát Casildát udvarhölgyének fogadja, Don Rafael pedig pick auf avansmánnal az udvari testőrség főparancsnokának nevezi ki, mikor aztán Casildával végre egyesülhetnek.

Pálfiné volt Carló a lantos, esinosan dalolt, de azt hisszük, szerencsésebben is választhatott volna jutalom játékot. Hegedűs, Don Rafael sokat megnevette a publikumot nevelőjével Gil Vargassal (E. Szabó), ki magához méltó ifjut nevelt. Dombayné Casildában mint mindig kedves jelenés, de nem épp azért, mert jó szende, de mert esinos; különben jó volna több gondot fordítana a tanulásra is. — Kitént a spanyol király szerepében Dombay, ki a lelkiismeret mardosásától szenvedőt kitűnő maszkáival sikerülten alakította. Az est nem tartozott rosszak közé, legfőllebb annyiban, hogy utolszor láttuk a derék társaságot a színpadon; kiknek a sok élvezetes estvéért köszönettel tartozunk, s még nagyobb sikert óhajtunk nekik mint itt arattak.

Hírek és vegyesek.

Meghívás. A nagyörzei államilag segélyezett községi polgári iskolában a tanévet bezáró vizsgálatok következő felosztással és sorrendben fognak megtartatni:

1. 1882. június 15-én d. e. 8—12. róm. kath. és ág. év. hittan az I.—VI. osztálylyal.

2. 1882. június 16-án d. e. 8—10. mértani rajz IV., magyar nyelv I., latin nyelv a III-ik osztálylyal. 10—12. magyar nyelv IV., latin nyelv. II., történelem V-ik oszt.

3. 1882. június 17-én d. e. 8—10. szám- és mértan III., latin nyelv I., magyar nyelv II. osztálylyal. 10—12. számtan V., német nyelv IV., történelem a VI. oszt.

4. 1882. június 19-én d. e. 8—10. szám- és könyvviteltan VI., természetrajz II., magyar nyelv a III. osztálylyal. 10—12. német nyelv I., latin nyelv IV., német nyelv az V. oszt.

5. 1882. június 20-án d. e. mértani rajz I., német nyelv II., természetrajz III. oszt. 10—12. szám- és mértan IV., természettan V., magyar iradatomtörténet és ipartan a VI. oszt.

6. 1882. június 21-én d. e. 8—10. mértani rajz III., szám- és mértan II., természetrajz I. oszt. 10—12. természettan IV., magyar irálytan V., vegytan VI. oszt.

7. 1882. június 22-én d. e. 8—10. földrajz I., alkotmány- és könyvviteltan V., német nyelv III. oszt. 10—12. mértani rajz II., földrajz IV., német nyelv a VI. oszt.

8. 1882. június 23-án d. e. 8—10. szám- és mértan I., földrajz II., történelem a III., oszt. 10—12. történelem IV., vegytan V., földrajz III. oszt.

9. 1882. június 24-én d. e. 8—12. az I. II. és III., ugyanaznap d. u. 2—4. a IV. V. VI. osztályok diszvizsgái.

Ugy a szigorlatokra, valamint a disz- és az évet bezáró ünnepélyre is, van szerencsém a t. ez. szülökét és tanügybarátokat teljes tisztelettel e helyen is meghívni.

Nagy-Rőczén, 1882. június 9.

Rőczey István, igazgató.

Meghívó. A rimaszombati koresolyázó-egylet a f. évi és h. 25-én, vasárnap délelőtt 10 órakor a város-ház tanácstermében beszámoló közgyűlést tart, melyre az egylet tagjai és az ügy iránt érdeklődők tisztelettel meghívotnak. — Tárgy: 1. Jelentés az egylet múlt évi működéséről. — 2. Pénztári jelentés. A számadást átvizsgáló bizottság választása. — 3. A koresolyázó pályának helyre állítása iránti intézkedés. — 4. Indítványok. — Rimaszomb. 1882. június hó 15-én Bornemissza László egyleti elnök, dr. Löcherer Tamás, egyleti titkár.

A gömörmezei adótészolamlási bizottság az 1882. évi III. és IV. osztályú kereseti-, kamat-, járadék- és bányadó, valamint a nyilvántartási számadásra kötelezett vállalatok adója ellen beérkezett felebbeségeket 1882. június 26-án s utána következő napokon fogja tárgyalni.

Coburg Fülöp herceg tegnap gömörmezei birtokára érkezett.

Zápor és jégeső pusztított tegnap a felvidéken. A vésteljes felhő nyugot felől közeledett s csakhamar mogoró nagyságu jég paskolta a házak esérépfedelét. Szerencse, hogy hamar elvonult, így gazdáink reményét, mit dus véteisekben helyeztek, nem tette egészen tönkre.

A dalárda-majális 1. hó 11-én tartotta meg a Széchenyi-kertben. — Epen úgy kezdődött, mint évek óta mindig t. i. esővel. Mert alig oszlatta szét a napnak hó sugára a reggel feltornyosuló fellegeket és száritotta fel az éjen át permetező eső cseppjeit, már ismét borongani kezdett. S mintha csak a dalárok zászlójának lobogását várta volna, alig hogy ez meglebben a szélben s alig hogy elkezdődött a szokásos körmenet, jött az áldás az égből a kapásnövényekre, hogy szétoszlassa a dalároknak s vele együtt a közönségnek kedvét is. — De a „türelem rózsát terem“, mondja a példabeszéd, de mindenesetre kellett hozzá egy kis bátorság is, hogy ily derengő-borongó időben ki merjenek vonulni. De biz' a mi dalnokaink megtették s kivonultak, villanyozva tréfákkal egymást, nehogy a lehangoltság másra is elragadjon. — Egy egész órai türelemre volt szükség, hogy a fellegek elvonuljanak s Phoebus ismét visszatérjen. — A mint oszladoztak a fellegek s kiki villant a nap sugára, elszólt még a leggyengébb szívűeknek is arezárol a boru, annyival inkább, mivel rövid idő alatt több mint 400 tagból álló díszes közönség gyűlt össze a táncz hely körül. — Ráhuza „Ferenéz“, felharsogott a rendezők szava s elkezdődött a táncz, melyet csak a dalárda által előadott dalok szakítottak meg koronként, s tartott szakadatlan jó kedvvel majd 9 óráig. S míg az ifjúság tüzzel járta a zene hangja mellett, addig azok, kik elmondhatták magukról, hogy „fuius Troes“, a tanyán esapra ütött hordó nektár tartalmát fogyasztgatták a dalárda ujonnan választott pénztárnokának szívességéből. Ennek élvezete okozta azután azt, hogy a legtovább mulatók a tegnapi is mává tették s csak reggel vetődtek haza.

Rozsnyón egy szeszácziós eset foglalkoztatja most a közvéleményt. Ugyanis, hogy egy korszerecium biztosította volna egy Mészáros nevű szürmivest 15000 frtra valamely életbiztosító társaságnál, s aztán nemsokára eltették lábálól az illetőt. Januárius óta csak most derült ki a dolog, s mint levelezünk írja, négy egyént el is fogtak már. A vizsgálat befejezte után a dolgot körülkönyvesen fogunk írni.

Zureich Károly városunkban is előnyösen ismert fényképész a jövő hó elején városunkba érkezik. Ajánljuk őt azok figyelmébe, kik a tartós és tiszta fényképeknek kedvelői.

Völgyi Györgyöt és szintársulatát kedélyes bucsuetélyben reszesíté egy nagyobb számból álló társaság f. hó 13-án a „Gyulay-kert“-ben. — Bár az idő nem volt kedvező, mert több ízben esett, de azért a „pörkölt“ és „zsi-vány pesenye“, mely két delikát ételnek kiváló szakácsai vannak városunkban s a „laerima Christi“ gyöngyözése feledteté a társasággal az idő borongós voltát. A szintársulat, mely a legrendezettebb volt mindazok között, melyek valaha városunkat meglátogatták, bizonyára kedvesen emlékezik vissza évek múlva is e társas összejövetelre.

Brauer Vilmostól lapunk mult számában „Nem jó a töltött fegyverrel játszani“ czim alatt közölt híreinkre vonatkozólag egy nyilatkozatot vettünk, melyben a megtértént szerencsétlenség körülményeit beszéli el egész részletességgel. E nyilatkozat szerint Steiner Eduárd, a feutnevezett unokatestvőre betért B. V.-hoz állítólag azért, hogy tőle sodronyt kérjen, mellyel kalitkáját kijavíthassa. Mig ezt kereste, az alatt S. E. levett a kályha tetejéről egy ott heverő revolvert s nézegette. B. ezt csak akkor vette észre, midőn a szekrénytől, hol sodronyt és valami ennyalót keresett visszafordult. Erre S. azt kérde, „hogy adod nekem a revolvert.“ Sehogy sem, — viszonzá S. — sőt tedd le, mert neked nincs annyi pénzed, hogy árát kifizethesd. — Erre át akarta adni, miközben a revolver elsült s a golyó S.-nek mellébe furdott. E nyilatkozat szerint a sebesült is ekként vallott volna. B-t említett híreinkben mi sem vádoltuk bünténnyel csak vigyázatlansággal, a mi pedig a körülmények felderítését illeti az illető bíróság fogja napfényre deríteni, addig is a legjobb forrás után közölt s a körülményekre vonatkozó állításainkat feltartjuk.

Sertés-lopás. Trubint Lukács szijgyártónak udvarából f. hó 15-ére virradóra két db. angol fajta sertését lopták el, de korán észrevették s a tolvajok után sietett a gazda segédeivel. A sertéseket szerencsésen megtalálták a temető mellett, de a tolvajoknak semmi nyoma. Az egészben feltűnő, hogy sem a tolvajok, sem az üldözők egyetlen rendőrrel sem találkoztak, pedig a mint tudjuk épen azért szaporította ezeknek számát a város, hogy éjjel nappal örkődjenek a polgárok vagyonának biztonsága felett.

Beküldetett: Csodatevő szerepre vállalkozott Winter A. ur, a „Zöldfa“ vendéglő érdemes bérlője a ma egyhete rendezett közvacsora alkalmával, megakarván vendégléni 60 embert nem ugyan 5 kenyérral és 2 hálacsával, de 25 emberre készített eledellel. Ajánljuk őt azok figyelmébe, kik jó pénzért szeretnek — éhen maradni.

A trieszti kiállítás a magyar esárdát tűz biztonsági szempontból (?) a kiállítási hely mellé építik, s benne teljes diszmagyar öltözetben a mi „Rác Janink“ fogja zenéjével a vendégeket szórakoztatni.

Az Eszlárról eltűnt Solymosi Eszter feltalálójának 5000 frt jutalmat tűzött ki az izraeliták országos irodájának elnöksége. A jutalom kiadatik azon esetben is, ha halva találhatik fel, vagy utbaigazító feljelentés tétetik. Sőt maga Solymosi Eszter is átveheti, — ha jelentkezik.

Vereczen f. hó 9-én nagy felhőszakadás volt, mely roppant károkat okozott nemesak terményekben, épületek-

ben, hanem emberekben is. — Halálát lelte egy ifju pár is, ki épen esküvőre ment a templom felé.

A vörös-kereszt-egylet július 1-én Budapesten új betegápolói tanfolyamot nyit, melyre a 12 tanuló vétetik fel. Pályázhatnak csak kifogástalan erkölcsű nők 20—40 életév között. A tanfolyamodványok a főkegyeletek útján az egylet igazgatóságához folyó hó 28-áig intendőnek. A kérvényhez melléklendők: a) keresztlevel, b) a kiskorú vagy férjhezettől a szülő, illetve férj beleegyezése, c) erkölcsi bizonyítvány, d) hiteles bizonyítvány arról, hogy magyarul vagy németül beszélni, írni, olvasni tud, s kellő felfogási képességgel bír, e) hatósági bizonyítvány a folyamodó családi viszonyairól és foglalkozásáról, f) egészségi bizonyítvány. Csak teljesen felszerelt folyamodványok vétetnek figyelembe.

Garibaldi holttestét nem égették el, a mint végrendeletében meghagyta, hanem nagy pompával eltemették Caprerá szigetén f. hó 9-én. Temetéséről így ír az „Egyet-értés“: A temetési szertartás előtt a volt „ezer“ legionárius közül a megmaradt 37 megérkezett, hogy könnyezzenek a vezér ravatala előtt. Farina a törvényhozás küldöttségét vezeté, Caravaglio marquis főbadsegéd a királyt képviselte. Farini egy bársonykötésű füzetet, a törvényhozás határozataival, tett a halott lábához. A génuai herceg megérkezése után kezdődött a temetés, melyen érzékeny jelenetek fordultak elő. Garibaldi Clelia többször elalélt. A holttestet díofa és érezkoporsóba fektették, melléje a jegyzőkönyvet, mely születése és halála napját foglalja magában. A gyászmenet a koporsó lepecsételése után a sziget körül a caprerai temetőbe indult. A koporsót tengerészek vitték. Mély esendben boesátották le a koporsót a sirba; nem beszélt senki, csak a vihar zugott és zugott egész napon át. A „Candia“ gőzös utasai és Nizza városának küldöttei csak e hónap 10-én szállhattak ki Caprerán, hogy Garibaldi sírját meglátogassák. Mintegy 200 ember volt jelen. Nizza városának egyik küldötte koszorút tett Garibaldi sírjára azzal a kijelentéssel, hogy Nizza büszke lehet Garibaldi születésére. Del Giudice mondott köszönetet a család és Olaszország nevében. Megemlíthető itt az is, hogy Garibaldi még néhány órával halála előtt fájdalommal fejezte ki a miatt, hogy meg kell halnia, mielőtt Nizzát Olaszországhoz visszaesatolva látná. A római küldöttség magával hozta Caprerából a montevideoi olasz legió zászlaját, melyet Menotti Rómának aján-dékozott. A zászló fekete és közepén égő tűzhányó képe van; szalagjain a szt.-antiói útközét napja van fölírva aranyos betűkkel. Olaszország több városa rosszaló nyilatkozatot tett a miatt, hogy Garibaldi holttestét nem égették el. E részben a legbadarabb hírek járnak szájról-szájra, így a többi közt az a hír, hogy a pápa felkérte volna a királyt, hogy akadályozza meg Garibaldi testének elégetését, és Crispi a király kívánságára teljesítette a család a pápa óhaját. Az elhunyt tiszteletere Rómában rendezett tüntetés alkalmával 6 személy súlyosan, husz pedig könnyen megsebesült.

22410 frt pénzbírság. Az adóügyek iránt érdeklődő közönség előtt bizonyára nem maradt észrevétlenül a fővárosi kir. adófelügyelőnek az a díeséretes törekvése, mely arra irányult, hogy a fővárosi uzsorásokat valódi jövedelmök szerint megadóztassa vagyis, hogy e czéleből, az illetékes adókövető bizottságok elé indokolt javaslatot terjesszen. E munkálat előkészítése közben azonban számtalan esetenél kiderült, hogy az illető uzsorások e foglalkozást évek óta üzik, de adófizetési kötelezettségüknek soha eleget nem tettek. Elmulasztották ugyanis beadni jövedelem-vallomásukat, sőt eltitkolták foglalkozásukat is. Az ilyenek ellen, mint a kik az államkincstárt megrövidítik, jövedelem-eltitkolás miatt rendszeres vizsgálat indittatik. Ha a fél és a kincstár között ily esetben kiegyezés nem jön létre, az ügy a fenytőtörvényszék által bíraltatik el. A napokban Hay Bernát budapesti lakost s híres uzorást pénzüzerkedésből eredett jövedelmének eltitkolása által elkövetett jövedéki kihágásban vétkesnek találta s ezért a megrövidített adó mérvéhez képest 22410 frt pénzbírság fizetésre, behajthatlanság eseteré pedig saját költségén kitöltendő hat havi fogság-büntetésre ítélte.

Egyiptom két legnagyobb városában Kairóban és Alexandriában a esősélek fellázadt, az európaiakat meg-támadta. Csak magában Alexandriában f. hó 12-én 54 ember, köztük 49 európai megöletett; 108, köztük 80 európai megsebesült. A két városban legyilkoltak és megsebesültek számát 400-ra teszik, minek következtében az angol és francia hajóhadhoz, mely Alexandria előtt horgonyoz, parancs érkezett, hogy a csapatokat partra szállítsa. Sok személyszállító gőzös jár-kél a partokon a menekülő elszállítására.

Előfizetési felhívást boesátott szét Földvári Masz-nyik Endre tanár „A szép mint fenséges“ czimű eszthe-tikai tanulmányra. E mű, mely a szakértőkön kívül különösen az ifjúságra és nőkre nézve bir vonzerővel, 6 nyomtatott ivre terjed s ára 50 kr. Az előfizetési pénz a szer-zőköz Selmeczeze küldendő.

CSARNOK.

A vízi-rózsza regéje.

Szegény Katicza! — Milyen szép leány volt még három évvel ez előtt? — Hogy megcsodálták ragyogó kék szemét, gömbölyű arcát, höszin vállait s azokat a holló-fürtöket, melyekkel enyelgett a kőszaszellő s a rezgő napsugár?

Most is ott ül a nagy „Halastó“ partján, szeméit mérőn reaszegzi a tó sima tükrengő vízi-rózsza levelére, ajka mozog, de hang nem tör elő, mint az apagyilkos sohaja a börtön falai közül.

Szegény leány! Reggel a tópartján találja a hajnal első derengése, s ott éri az est-hajnalesillag bucsu esőjka is. A kit végzte közelébe visz, visszafordul, vagy keresztet vetve magára siet tova. — Bezzeg nem oly régen másképen volt ez még! — Nem volt nála szebb, jobb leány három vármegyében; irigyelték a szellőt, mely haj-fürteivel játszott, a napsugárt, mely rózsaszerejét, hovállát érinté; s ha kender nyövév vagy tilláskor felzengett ajkain a dal, esodálkozva állt meg a munkás vagy járó-kellő, hogy gyönyörködjek e csengő dalban.

S három év alatt nem maradt meg ebből semmi, csak az a váz, mely ott intetet a tó közepe felé kiaszott ujjáival. — S mintha láthatlan sorokat olvasna a vízi-rózsza széles leveleiről. — És ez a váz onnan tért vissza, hol az igazság keze működik, de ott maradt a szépség, ott maradt a becsület, ott a józan ész.

„Jó reggelt Katicza!“ szólítám meg szelíden egy reggel, mialatt mellé ültem a zombékra s nyujtám felé kezemet, mint három évvel ezelőtt.

Csitt, hallgass. Te vagy első, ki szelíden szóltál hozzám, várj kissé, még nem olvastam el végig a mesét, mi írva van a vízi-rózsza levelén. Messze van egy kissé s az én szemem elgyengült, nem tudom jól olvasni, de el olvasom, majd elmondom neked is, sirti fogsz rajta mint én sirtam egykor s majd kaczagatsz mint én kaczagok: ha, ha, ha!

A szokatlan rikácsoló hangra a tó szélében gázoló madarak ijedten emelték fel fejüket, sirályok és bibiczek röppentek föl sikoltozva s magam is összereztemem.

Igy telt el egy hét, s nap nap után ismétlődött a fentebbi jelenet.

Megszokás vagy kíváncsiság ismét a hely felé esalt s már messziről láttam, hogy Katicza a helyett hogy ülve várt volna be, fent áll a zombék tetején.

Sejtettem, hogy a szédült kebelben változás állott be.

Sejtelmem nem esalt meg. Köszöntésem után megfogta kezemet, leültetett maga mellé s nézett reám azokkal a semmitmondó szemekkel, miket egykor „Diana“ is megirigyelhetett.

„Lásd elolvastam a regét, ott van elejétől végig, megígértem, hogy neked elmondom, mert tudom, hogy te igen igen... jó barátom voltál mindég s nem mondom el senkinek.“

Némán intettem fejemmel, mit nem látszott észrevenni. Ekkor felemelte száraz kezét, s mint gyermek. — ki az olvasandó sorokat mutatja, hordozta a képzelt lapokon, mi alatt halkán, csaknem sugva beszélt hozzám.

„Volt egykor egy igen szép leány, úgy hívták, hogy Katicza.“

„No lásd épen úgy hívták engem is egykor. Szép volt, mint egy hajnali áom; tiszta, mint földet nem éro napsugár. Körüljrongták a fiatalok, mint méhek az akác virágait. Ó mindegyikhez egyforma volt, esdekléseiket, esujjaikat egyiránt megnevette.“

Itt egy sóhaj tört elő keblemből, mert hiszen az esdeklők közt én is ott voltam.

„Mint gondatlan gyermek nőtt fel édes anyja oldala mellett, mert jó anyját rég elvitték oda, honnan nincs visszatérés.“

De a gyermek oly hamar tud feledni! Egykor egy ifju érkezett a faluba. — Az öreg plebános mellé neveztek ki káplánnak. Komoly méltóságteljes arcza, a köntös, mely természet fedezte szentet gyanítattott, kinek szíve nem a földé többé, kinek pillantása az alázat s lemondás volt maga.

Csak hogy a férfi nem látott még közelről ifju nőt, szépet annál kevésbé, Katiczához hasonlót pedig soha.

Véletlenül találkoztak.

És e találkozás végzettszerű volt mindkettőjükre. Az ifju mélyebben talált tekinteni abba a pár kék-szembe, melyben egy egész menyország ragyogott; tekintetere meglobbant a szív a pajzán kebelben, a rózsák eltűntek az arcáról, hogy fehérségnek adjanak helyt, mit borszín váltta fel.

Ez időtől kezdte gyakran találkoztak. — Az erdő esendje, a patag esacesogása hallotta vallomásaikat, esküiket; a tó-sima tükre s az ég esillagszemei gyakran pihentek a két szerelmes enyelgésün.“

Itt mintha elfáradott volna, hátra simítá fürtjeit, melyeket egy vigyázatlan szellő arczára esapott, végig húzta száraz kezét szédült vonásain s a vízi-rózsza második levele felé mutatva, olvasta tovább az irást, mit láthatlan kéz láthatlan betűkkel írt oda.

„Csaknem egy év telt így el. — Egyszer elkezdtek hervadni a rózsák az arcon, eltűnt a pajzán jökedv, kiapadt a dal forrása — a jó kedély; a faluban pedig kezdtek suttogni szegényteljes dolgokról. — miknek hallása, — még ha nem való is az, — oly fájdalmas; hátha még tudja az illető, hogy a mende mondának alapja is van.“

Az ifjut harmadik megyébe rendelték el. Csak egyszer jött még vissza titkon, mint a tolvaj akkor éjjel, midőn az jött világra, kinek születni nem volt szabad.

Ott a tó tulsó partján, egy elhagyott halászkunyhóban találta kedvesét s a síró gyermeket.

S mielőtt az anya ajka érintette volna a kisedét felragadta s egy rozzant esolnokon bevitte a tó közepébe oda, hol a vízi-rózsza van s belévetette.

A loecsanásra kívánszorgott a szerencsétlen anya sikoltva gyermeke után, de nem látta sehol sem gyermekét, sem annak gyilkosát többé; — s csak azt a három vizesepet, mely a vízi-rózsza leveleire hullott. Igen, csak ezeket látta, mint folynak szét a széles zöld levelen, változnak át betűkké, hogy ha az anya visszatér, multját olvashassa el róla.“ —

Itt megállt ismét, karjait leboesátotta, fejét keblére esüggeszté, mint a kinek érzékeit eltompította a fájdalom. Lélekzetemet visszafojtva ültem mellette, gondolkozva a hallottakon.

Majd elkezdett vérfagyasztólag mosolyogni, s vállamra tette kezét s így szólt:

„Ugy-e hogy szép mese volt? A folytatását is elmondom, ha meghallgatom, ez már nincs oda írva, de saját szememmel látom minden este.“ (Folyt. köv.)

Közgazdaság.

A takarmányrépa nagy mérvbeni etetésének hatása a fejős tehenekekre.

Ösmeretes gazdaközönségünk előtt a takarmányrépa-nak jótékony hatása a tejképződésre; de kevésbé azon körülmény, hogy ezen kitűnő tápszere káros kevetkezmenyű is lehet, mint azt több ezukorgyár marhaállományán tapasztalták ott, hol nagy mennyiségben etették a tejelő marhával a kipréselt répat és répafejeket.

Ily tul bő répaetetésnek lett áldozata az O. ur. (Opperman H.) szép tehén állománya, melyet a W. L. Z. után közlünk.

O. mint fiatal gazda az 1848-ik évben technikai célra nagy mennyiségben termelt répat; a forradalom okozta zavarak nem engedték terményét értékesíteni, s helyiség gátolta a marhaállomány emelését, ezért felétettek a menynyit az állatok csak képesek voltak befogadni. Egy tehénre átlag naponta 30—35 kgr. répa jutott a legjobb réti széna

és bükköny szécskájával keverve, s egy klgr. árpadara és egy kgr. olajbögése, ehhez napközben széna mennyit az állatok kívántak s éjjelre árpaszalma.

Az így összeállított eledel kitünő tápot nyújtott, a tejképződés tetemesen fokozódott, s az állatok szemlátomást hiztak.

Ezen étetés október elejével vette kezdetét, már december hóban feltűnt a tulajdonosnak, hogy marhái nehezen kelnek, még nehezebben mozognak, merev járásnak. s e mellett nem sima szőrűek.

Január hóban a legjobb fejős tehén felállás alkalmával hátsó lábát törte; a hívott állatorvos beható vizsgálat után, esonttörékenységet constatált, s a bajt a nagymérvű répaetetésnek tulajdonította, kijelentvén, hogy az állatok a répa mellett oly kevés száraz takarmányt fogyasztanak, miszerint a szükséges esontképző anyagot nem pótolhatják, de a bőtelés következtében aránytalan sok ily anyagot is vesztenek.

O. azonnal változtatott az eledelen, ennek dacára

még egy tehén eltörte a lábát a többit pedig sietett eladni. mert a szakértők oda nyilatkoztak, hogy ha sikerül is idővel a bajt orvosolni, a tehének teljes kiépülésére alig van remény. A hasonló módon tartott fiatal marha sok ideig volt merev lábu, később azonban teljesen felépült.

O. ur számos kísérletet nyomán azon meggyőződésre jutott, hogy 20 kgr. répa naponta azon határ, melyen tulmenni tehéneknek nem tanácsos, ha csak, miről tapasztalásból meg nem győződött, bizonyos mérvű esontliszt adagolása, a nagyobb répafogyasztás káros hatását nem ellen-sulyozza.

—y.

Hivatalos közlemények.

Rimaszombati kir. tszék elnökétől.

Pályázati hirdetés.

462. sz. — A vezetésem alatti kir. törvényszék területén lévő Rimaszombati kir. járásbírósnál megüresedett egy

300 frt. évi fizetés, 40 frt lakbér, s ruha illetménnyel javadalmazott másodosztályú szolgáló állomásra, a nagyméltóságú m. kir. igazságügyminiszteriumnak f. évi 21032/i. m. sz. a. kelt magas rendelete folytán ezennel pályázat nyitattik; felhívják, hogy élet korukat, magyar állam területén honpolgári jogosultságukat, testileg alkalmas voltukat, az irás és olvasásbani jártasságukat, nem különben hadkötelezettségi viszonyukat igazoló okmányokkal felszerelt és kellőleg bélyegzett folyamodványukat 1873. évi II t. cz. értelmében elsőbbséggel bíró altisztek bélyegtelen folyamodványukat, jelen hirdetésnek a „Budapesti Közlönyben” harmadik közzétételétől számított 42. nap alatt hozzám annál inkább benyújtásuk, mivel a később érkezettek, figyelmen kívül fog-nak hagyatni.

Rimaszombat, 1882. június hó 12-én.

Török János kir. tszéki elnök helyettes.

Felelős szerkesztő s laptulajdonos: **Pető Porubszki Pál.**

Magán-hirdetések.

Árverési hirdetmény.

1061/1882. sz. — Rimaszombati kir. törvényszék mint teleshatalmú hatóság részéről közhírré tétetik, miszerint **Szabó Gyuláné** s társai felpereseknek **özv. Droptini Andrásné** s társai elleni 200 frt tőke s járulékaik iránti végrehajtás ügyében, a derenesényi 51 sztk. foglalt 442 frt 50 kr-ra becsült Petrusz Mária és kkoru Droptini János és a derenesényi 80 sztk. foglalt 586 frtra becsült Petrusz Mária birtokának 2433/81. sz. a. végzéssel elrendelt végrehajtási árverelésnek foganatosítására határnapul 1882. augusztus hó 22-ének d. e. 10 órája Derenesényben — a község házában kitévetik azon hozzáadással, hogy a kérdéses ingatlanok ezen határnapon a beesáron alul is elfognak adatni.

Kikiáltási ár a beesár.

Venni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt a kikiáltási árnak 10%-át készpénzben, a kiküldött kezébe letenni, s a vételárnak felét az árveréstől számított 15 nap alatt, a másik felét, a melybe a bánatpénz is beszámítandó lesz. 30 nap alatt az árveréstől számított 6% kamatokkal a Rimaszombati kir. teleshatalmú hatóságnál lefizetni.

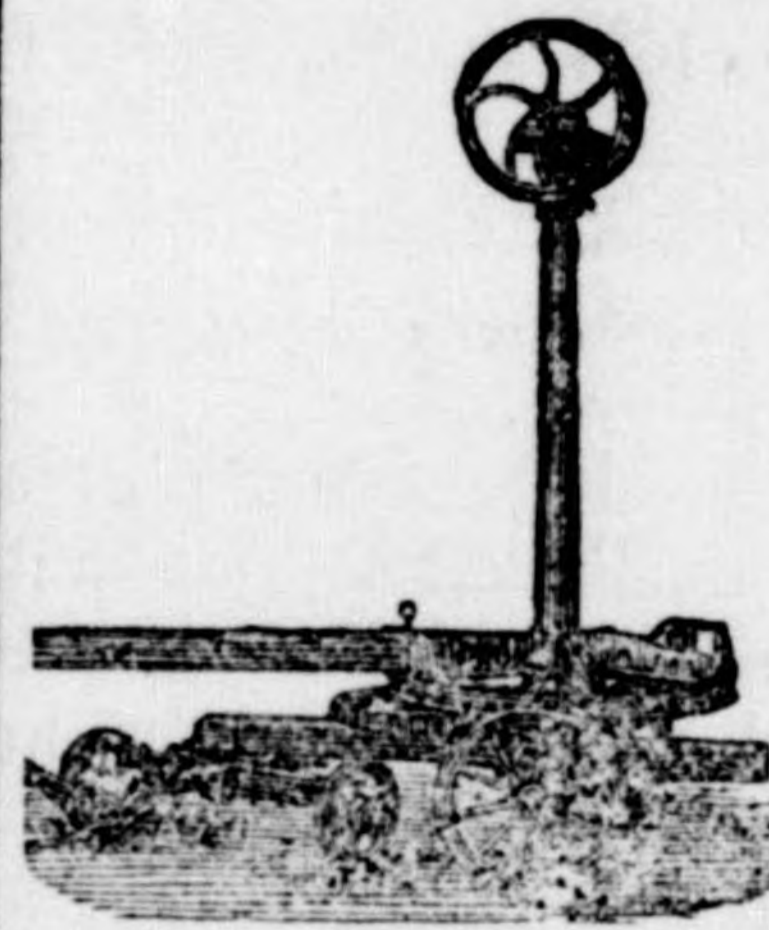
Az árverési feltételek a rimaszombati kir. adóhivatalnál és a derenesényi község előljáróságánál hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kir. törvényszék mint tkvi hatóság. Rimaszombat, 1882. február 24-én.

Fornét, kir. tszéki elnök.

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntője Kassán, (Eperjesi-ut 6. sz. és Kassa mellett a Csermelyvölgyben.)

Ajánlja a t. ez. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával készszerűen és gondosan gyártott jól hírnevű gépeit, nevezetesen

cséplőkészleteit

könnyű járással, járgány- v. gőzmozgony általi hajtásra.

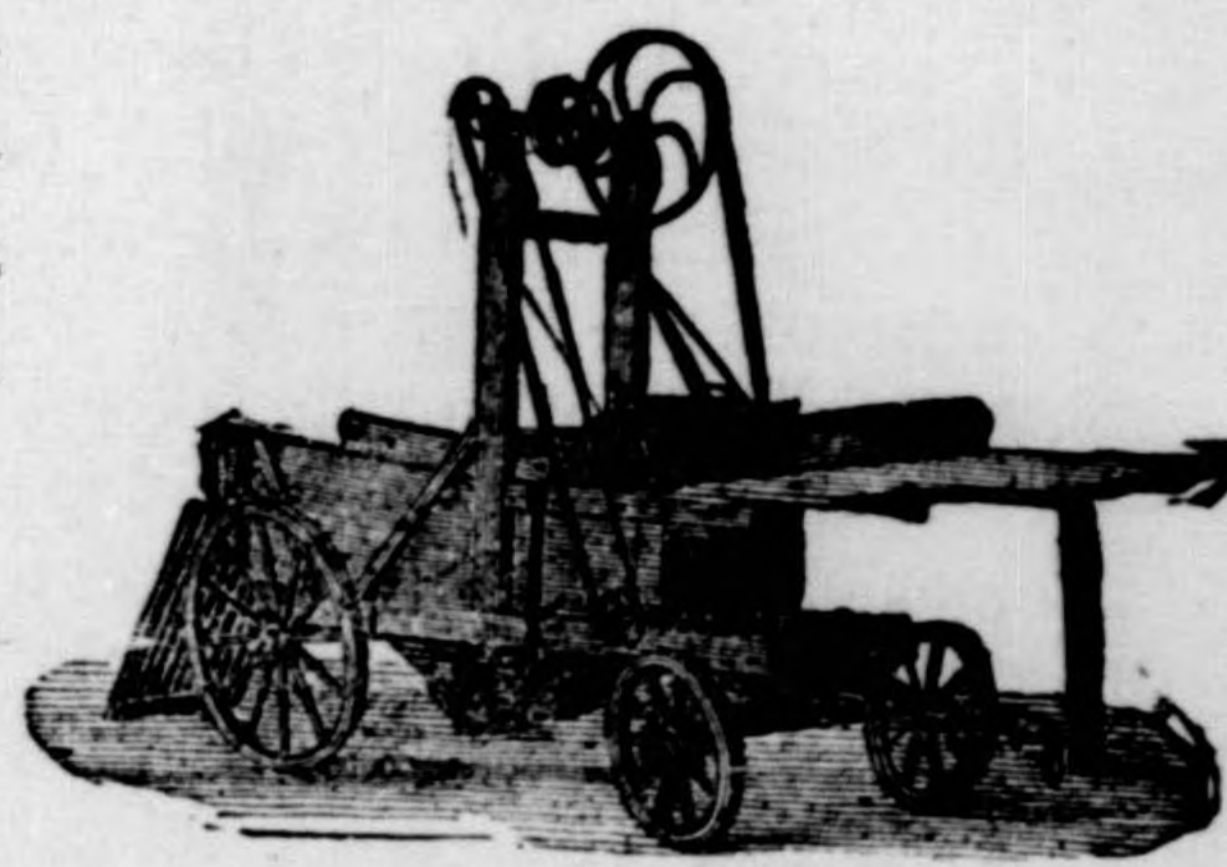
Kézi cséplőgépeit,

Backer- és magtár-rostáit, Sorba- és szórva-vető gépeit stb.

Csermelyvölgyi gépműhelyünkben (Kassa mellett) gépgyártmányaink **jelenté-**

keny készletet tartjuk állandóan. Gazdasági gépeink **képes.** valamint öntödénk gyártmányai **árjegyzékét** kívá-

3-6

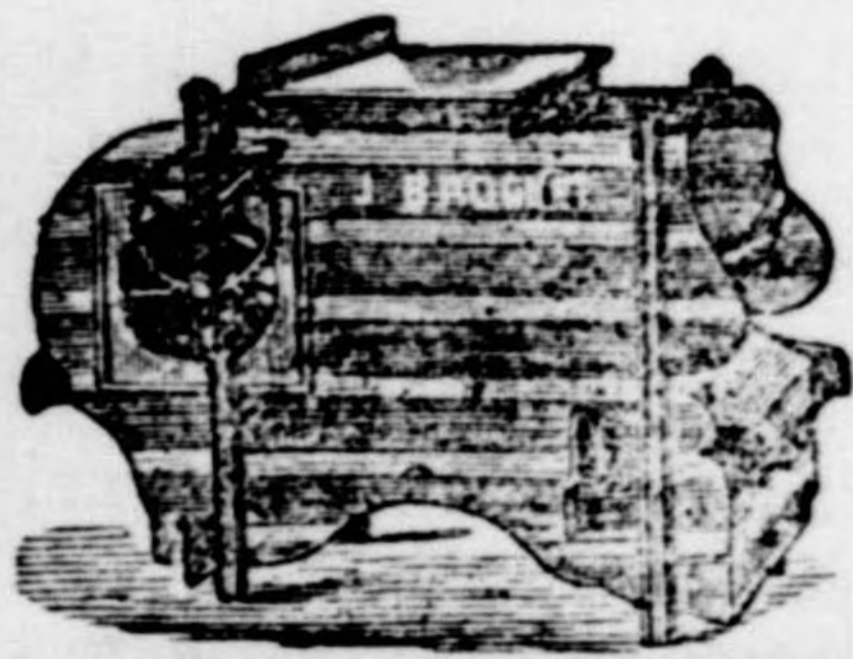

BROGLE JÓZSEF,

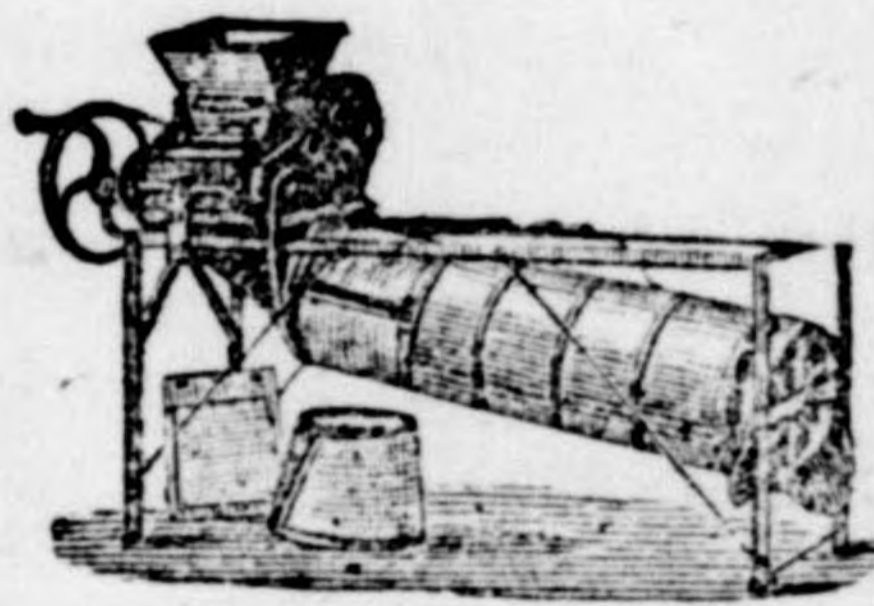
gép- és rostalemez-gyára Budapestben.

Gyár: váciút az osztr. állam vaspálya közelében. **Raktár:** váczikörnt 68. sz.

Ajánlja minden gazdasági kiállításon kitévetett javított gyártmányait, mint:

Trieuröket változó rostával
Tisztítógépeket szelelővel
különlegességek **malmok**
számára 28.466. szám alatt
szabadalmazott **hármaské-**
ket, cséplőgép-rostá-
kat, lyukasztott és ha-

szított lemezeket, vas. acél és horganyból, valamint mindennemű gazdasági gépek és szerek. — **Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.**

8517. szám.

1881.

Árverési hirdetmény.

A rimaszombati kir. törvényszék mint tkhatóság részéről közhírré tétetik, hogy a **miskolezi hitelintézet** végrehajtó felperesnek a **Gerlicze-tapolcsányi vas-**

műegylet mint végrehajtást szenvedő alperes elleni 18000 frt tőke s járulékaik iránti végrehajtási ügyében a végrehajtási árverés az időközben vagyonbukott alperesnek tulajdonát képező Gómsólymgyében fekvő következő ingatlanokra és pedig:

a) a filléri: 79. tkben A. 1. sor és 2 hrsz. alatt és 2 sor 50 hr. szám alatt foglalt kerülőház beltelek és kertnek 19/47. részére. — b) a filléri: 78. tkben A. 1. sor és 111. hrsz. alatt foglalt 262. h. 1455 négyszögöl tagosított erdő területre, a rajta lévő fákkal együtt. — c) a filléri: 78. tkben 2. sor 112. hrsz. és 3 sor. 154/6 hrsz. alatt foglalt 262. hold 561 négyszögöl tagosított erdő területre a rajta lévő fennálló faállománnyal együtt. — d) a szirki 35 tkben a. 1-8 sor számig foglalt tagosított rét, legelő és erdő 1448. hold 108. négyszögölnyi területre a fennálló fákkal együtt, a bányákhoz vezető utakra vonatkozó e. 3. 4. 5. 6. 7. és 8. a. bekelezett szolgalmi jognak épségben tartása mellett. e) A szirki 35. tkben A. 1-9. és 10sor. 1213. 1214. 1215/a. és 1218. hrsz. alatt banyistye, banyatári és podbányi erdősízekre, valamint ugyanazon sz. tkben A. 1- II. vörösvágási pusztá 1. sor. sz. a. találtató tagosított rét, legelő és erdőterületre összesen 604. hold 1138. négyszögöl az ezeken lévő fákkal együtt. — f) A szirki 35. tkben A. 1- II. vörösvágási pusztá 1420/a és 1421. hrsz. alatt felvett három épület tiszti és munkás lakások és más melléképületekre beépített felszerelvényekkel és ezen épületek által elfoglalt 3 hold 715 négyszögöl térséggel együtt kivéve a vaskohót, ennek tisztán banyajogi természetű jelleggel bíró felszerelvényeit. — g) a felfalusi 53. tkben A. I. 1. és 2. sor sz. a. foglalt kőbánya nevű tagosított erdő birtokból a végrehajtást szenvedő illető mintegy 47 hold 760 négyszögöl területű jutalékra az azon találtató fennálló faállománnyal együtt. — h) a felfalusi 84. tkben A. I. 1. sor 784. hrsz. alatt foglalt pusztá kőbánya nevű 78. hold tagosított erdő területre a rajta lévő fennálló fákkal együtt. — i) a visnyói 27. tkben A. I. 1. sor. 784. hrsz. alatt foglalt 51. hold 1071. négyszögöl Szuranesi pusztai tagosított erdőföld a rajta lévő fennálló faállománnyal együtt. — k) a visnyói 28. tkben A. I. 1. sor. 782. hrsz. alatt felvett 12. hold 1017. négyszögöl p. szuranesi erdő birtoknak végrehajtást szenvedő illető fele részére az azon fennálló fákkal együtt. — l) a visnyói 33. tkben A. I. 1. sor. 779. hrsz. alatt bejegyzett 35 hold 590 négyszögöl Sztrázs pusztai erdőterületre a rajta lévő faállománnyal együtt. — m) a visnyói 34. tkben A. I. 1. sor. 777 hrsz. a. foglalt 108 hold 1210 négyszögöl Sztrázs pusztai erdő birtok a rajta lévő fennálló fákkal együtt, elrendeltetik, s annak megtartására határnapul és pedig a filléri ingatlanokra nézve 1882. szeptember 5. d. e. 10 órája Filléren, a szirki ingatlanokra nézve 1882. évi szeptember 6. d. e. 10 órája Szirken, a felfalusi és visnyói ingatlanokra nézve pedig 1882. évi szeptember 7. d. e. 10 órája Felfaluban és d. u. 3 órája Visnyón a község házában, azon hozzáadással tüzetik ki, hogy ezen határnapokon az ingatlanok kikiáltási áron alól is elfognak adatni, kikiáltási ár a) alatti ingatlanra 59 frt 84 kr. b) alattira 5977 frt c) alattira 11434 frt 50 kr. d) alattira 62978 frt 70 kr. e) alattira 24883 frt 60 kr. f) alattira 9976 frt 92 kr. g) alattira 1931 frt 20 kr. h) alattira 3158 frt 20 kr. i) alattira 2093 frt 60 kr. k) alattira 500 frt 20 kr. l) alattira 1385 frt 40 kr. és m) alattira 4471 frt o. é.

Ártézni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt bánatpénzül a kikiáltási árnak 10%-át készpénzben a kiküldött kezébe letenni.

A vételárnak első 1/3-át az árverés jogerőre emelkedésétől egy hónap, a második 1/3 része két hónap, és harmadik 1/3. része pedig, melybe a bánatpénz is betudandó lesz három hónap alatt az árverés napjától számított 6% kamatokkal együtt a rimaszombati m. kir. adóhivatalnál mint letéti pénztárnál lesz fizetendő.

Az árverési feltételek a rimaszombati kir. tkhatóságnál és a filléri, szirki, felfalusi és visnyói községek előljáróságainál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kir. tszék mint tkhatóság Rimaszombatban, 1882. április hó 28-án.

2-3

Marton, kir. tszéki elnök.

Árverési hirdetmény.

44/1882. sz. — Rimaszombati kir. törvényszék mint tkhatóság részéről közhírré tétetik, miszerint **Vattay Antal** s társ. felpereseknek 62 frt tőke s jár. iránti végrehajtás ügyében a putnoki 447. 589. 39. 393. tkben bejegyezve volt és átalakítás következtében a putnoki 39. tkben összpontosított néhai **Forray Mihály** birtokának végreh. elővezése elrendeltetik, s annak megtartására törvénynapul 1882. évi augusztus 21-ének d. e. 10 órája Putnokon a község házában azon hozzáadással kitévetik, hogy ezen határnapon a kérdéses birtok a kikiáltási áron alul is elfog adatni.

A venni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt a kikiáltási árnak 10%-át készpénzben a kiküldött kezébe letenni.

Kir. tszék mint tkhatóság Rimaszombatban, 1882. évi január hó 27-én.

Fornét, kir. tszéki elnök.

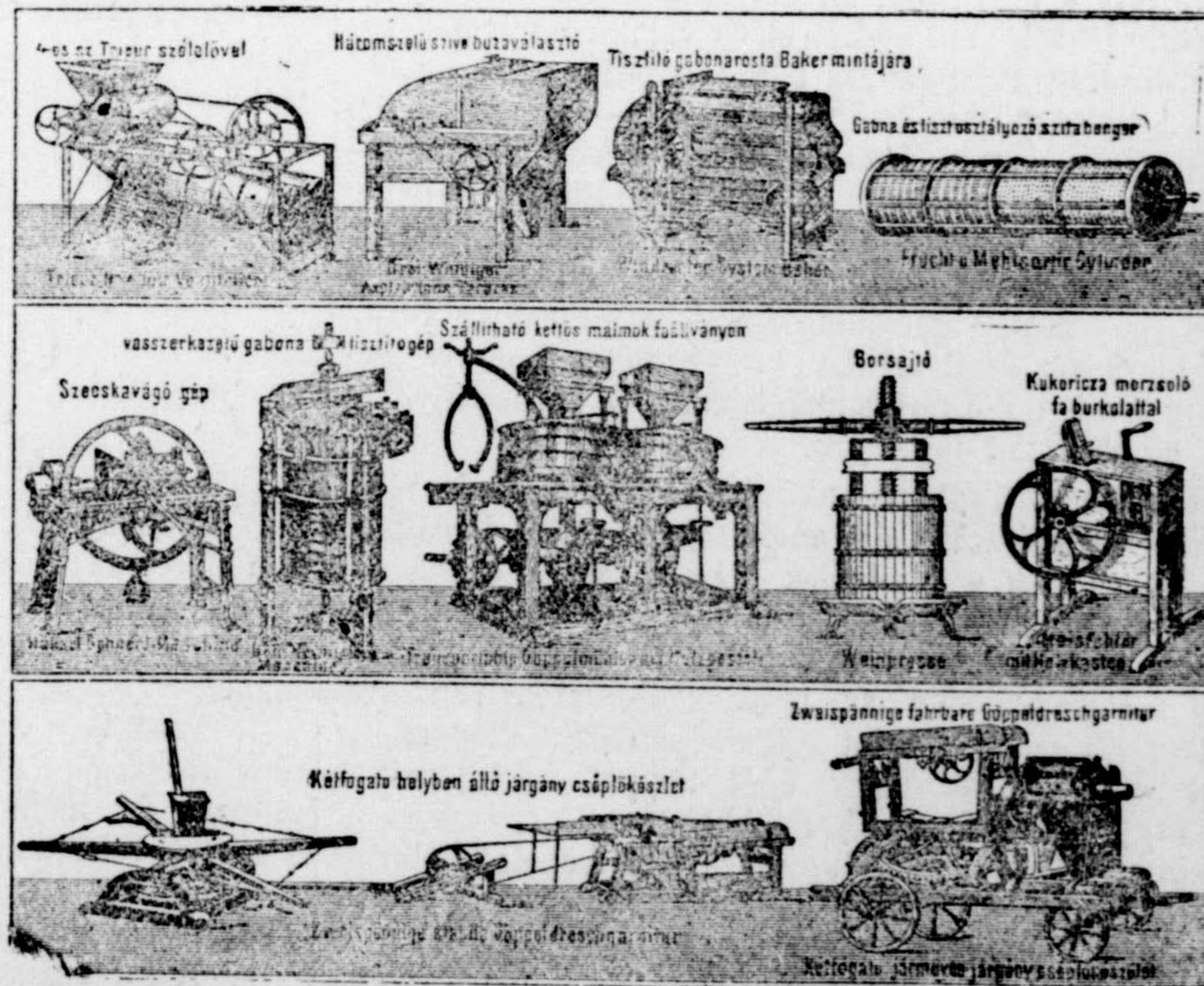
GUTJAHR és MÜLLER

(ezelőtt BROGLE J. és MÜLLER.)

Első budapesti Trieur, rostalemez és gazdasági gépgyár
Budapestben: a Margithid közelében.

Ajánlják szolid szerkezetű és javított gyártmányukat, mint:

Trieurök gazdaság számára: Járgány-cséplőgépek. Szelelő-rosták. Kukorica-morzsolók. Szecsakavágók és Borsajtók.

Különlegességek malmok számára: Dupla malmok. Malm trieurhengerek. Gabona-osztályozó hengerek. Koptatógépek. Daravasztógépek. Tararók (Detacherök.)

Malom-alkatrészek: u. m. Transmissiók. Szijskerekek.

Rostalemezek: Cséplőgép-rosták. Liszthengersziták. Koptató-lemezek. Ráspoly-lemezek stb.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Gyári raktár és képviselőség: Rimaszombatban SZOJKA J. urnál.

5-30